

РОЛЬ УЧИТЕЛЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНО-ЧУТЛИВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Куцюк Діана

здобувачка третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти

Приватного вищого навчального закладу

«Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука»

м. Рівне, Україна

У контексті розбудови демократичного суспільства особливої актуальності набуває питання забезпечення такого освітнього простору в закладі загальної середньої освіти, який був би націлений на виховання молодого покоління громадян, здатних поділяти демократичні цінності та дотримуватися принципів рівності, справедливості, толерантності, різноманіття, інклюзивності, солідарності, співчуття, гідності, свободи тощо.

Гендерно-чутливий освітній простір – це освітнє середовище, побудоване з урахуванням принципу гендерної рівності, в якому враховані потреби всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхньої статевієї приналежності [4]. Такий простір передбачає інтеграцію гендерної складової у методи викладання, навчальні програми, матеріали та підручники, а також створення умов для рівного доступу до освіти, справедливого та неупередженого ставлення, розкриття особистісного потенціалу дітей та підлітків [2].

Забезпечення гендерно-чутливого освітнього простору слугує одним із ключових чинників підвищення якості шкільної освіти, оскільки психологічно-комфортне, безпечне та антидискримінаційне освітнє середовище сприяє більш результативному навчанню, розвитку критичного мислення, формуванню усебічно розвиненої особистості здобувача освіти.

Провідна роль в організації гендерно-чутливого освітнього простору в закладі загальної середньої освіти належить саме вчителю. Адже педагог – це не лише транслятор знань, а й носій загальнолюдських цінностей та приклад для наслідування для юного покоління.

Одним із основних завдань сучасного педагога є впровадження особистісно-орієнтованої освітньої моделі в шкільне середовище, яка вимагає від учителя здійснення системної роботи над подоланням стереотипів й упереджень як в освітньому просторі, так і у міжособистісній

комунікації школярів, а також інтеграції в освітній процес методик, спрямованих на формування гендерної культури учнівства [2].

Побудова гендерно-чутливого освітнього простору забезпечується шляхом упровадження низки інструментів, ефективність застосування яких значною мірою залежить від професійно-педагогічної майстерності вчителя. Серед таких інструментів доцільно виокремити: об'єктивне, неупереджене, недискримінаційне та добросчесне оцінювання результатів навчальної діяльності кожного здобувача освіти; організацію освітнього середовища на засадах педагогіки партнерства, що передбачає рівноправність усіх учасників освітнього процесу та орієнтацію на індивідуальні потреби учнів; зосередження уваги здобувачів освіти на гендерно-рівноправних відносинах та ін. [1; 2; 3].

З огляду на вищевикладене, можемо з упевненістю стверджувати, що вчитель відіграє вагомую роль в організації гендерно-чутливого освітнього простору. Реалізуючи щодня принципи рівності, різноманітності та інклюзивності в освітньому процесі, педагог формує у здобувачів освіти уявлення про цінність кожної людини й водночас забезпечує безпечне й справедливе освітнє середовище, що надає необмежений простір для розвитку інтелектуальних та творчих здібностей юного покоління і в якому кожна дитина відчуває себе важливою, вільною, почутою та захищеною.

ЛІТЕРАТУРА

1. Говорун Т. В., Кікінежді О. М., Кравець В. П. Гендерні дослідження: прикладні аспекти: монографія. Тернопіль: Навчальна книга, 2013. 448 с.
2. Міністерство освіти і науки України. Нова Українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Путівник онлайн-курсу «НУШ: базова середня освіта». URL: <https://nushub.org.ua/resource/putivnyk-onlajn-kursu-nush-bazova-serednya-osvita/>
4. Формування гендерно чутливого простору в школі: путівник для освітян. Дорожня карта. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2025/05/29/formuvannya-henderno-chutlyvoho-prostoru-v-shkoli-doroozhnya-karta-29-05-2025.pdf>